

λὴν τοῦ ὕγρου τούτου, ἐλαττώνει ὁμῶς τὴν τονικὴν οὐσίαν αὐτοῦ. Τοιαύτην ἀφθονίαν παράγουσι καὶ οἱ μονάρχαι οἱ τὰ νομίσματα νοθεύοντες.

Πᾶσα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων συναλλαγὴ ἐκφράζεται διὰ τῆς νομισματικῆς γλώσσης. Αἱ πωλήσεις, αἱ συμβάσεις, οἱ μισθοὶ, αἱ ὑποχρεώσεις ἐκφράζονται διὰ τοῦ νομίσματος, ἵνα δὲ γίνωνται ἐν εὐθύτητι καὶ δικαιοσύνῃ, πρέπει ἀφ' ἧς στιγμῆς γείνωσι, μέχρις οὗ πραγματοποιηθῶσι, τὸ νόμισμα ὅπερ εἶναι ὁ διερμηνεὺς πάσης τοιαύτης συναλλαγῆς, νὰ διατηρῇ τὴν αὐτὴν ἀξίαν καὶ τὸν αὐτὸν χαρακτήρα. Βεβαίως οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐστὶν ἀναλλοίωτον, οὐδὲ διαφεύγει τὴν φθορὰν τοῦ χρόνου, βεβαίως, ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν σειρὰν ὅλην αἰώνων, ἡ ἀξία τοῦ νομίσματος μεταβάλλεται, ἀλλ' οὐχὶ τόσον ὅσον γενικῶς φανταζόμεθα: ἀλλὰ κατὰ τὰ βραχέα διαστήματα τῶν συνήθων συναλλαγῶν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, τὰ ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας, μῆνας ἢ καὶ ἔτη τινὰ διαρκοῦντα, ἡ ἀξία τῶν νομισμάτων εἶναι ἡ αὐτή, ἐλάχιστα δὲ μεταβάλλεται. Αἱ νέαι ἐξορύξεις τοῦ χρυσοῦ ὅσον ἀφθονοὶ καὶ ὅν ἦναι, ἀποτελοῦσιν ἐλάχιστον μέρος ἀπέναντι τῆς ποσότητος τῆς ἐπισωρευθείσης ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοσούτων αἰώνων. Πρέπει πρὸς τούτοις ν' ἀναπληρῶσι τὴν φθορὰν ἣν τὰ πολύτιμα μέταλλα ὑφίστανται ἐκ τῆς τριβῆς, καὶ νὰ αὐξάνωσιν ὅσω πολλαπλασιάζονται αἱ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων συναλλαγαί. Ἐκ τούτων πάντων ἐπεταὶ ὅτι: ἡ ἀξία τοῦ νομίσματος δὲν μετεβλήθη ἐπαισθητῶς, καὶ τοῦτο εἶναι εὐτύχημα, διότι, ἄλλως ἢ ἀσφάλεια τῶν συμβολαίων ἤθελεν ἀπαύστως διαταράττεσθαι, ἢ νόμιμος ἀμοιβὴ ἦν δικαιουται νὰ λάβῃ ἡ ἐργασία καὶ ἡ παραγωγὴ ἤθελεν ὑπόκεισθαι εἰς ἀλλοιώσεις.

ΤΑ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΦΡΕΝΟΚΟΜΕΙΑ. (*)

Εἶχον, πρότινων ἐτῶν, διέλθει τὸν χειμῶνα ἐν Π... μιᾷ τῶν μεγαλητέρων τῆς Κεντρικῆς Γερμανίας πόλεων. Ὁ δόκτωρ Λίνδλατ (*Lindlat*) τὸν ὅποιον ἄλλοτε εἶχον γνωρίσει, ἦτο τὸ μόνον σχεδὸν πρόσωπον ὅπερ ἐνίστε ἔβλεπον. Κατόκει ἐν τῷ φρενοκομείῳ τῆς πόλεως, παρ' ᾧ ἐξετέλει τὸ ἐπάγγελμα βοηθοῦ ἱατροῦ. Μὲ εἶχε συχνάκις παρακινήσει νὰ πηγαίνω νὰ τὸν εὕρισκω, ἀφοῦ μὲ εἰδοποίησεν ὅτι καθ' ἐσπέρας ἔμμενεν αἰκάδε, ὅτι ἐπομένως ἐδυνάμεθα ἐν ἀνέσει νὰ διερχόμεθα, συνδιαλεγόμενοι, εὐαρέστους τινὰς ὥρας καὶ ὁμῶς ἐπὶ πολὺν χρόνον δὲν εἶχον ποτὲ ἐκτελέσει τὴν ὑπόσχεσίν μου ὅτι θὰ ὑπάγω νὰ τὸν εὕρω, διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι ὑπῆρχεν ἀρκετὴ ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ ξεναδοχείου ὅπου ἔμμενον καὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος φρενοκομείου, καὶ, νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν, εἰς στενοχωρίας τόσον δὲν ἔρχομαι. Μίαν ἐσπέραν μολαταῦτα ἀπεφάσισα νὰ βιάσω, οὕτως εἰπεῖν, τὰς συνηθείας μου, ἅμα δ' ἐπῆλθεν ἡ νύξ, πρὶν ἀκόμη γείνῃ σκότος, ἐβλήθην ἐν ὁδῷ, πρὸς διττὴν ἀποθλέπων εὐχαρίστησιν νὰ ἐπανίδω τὸν φίλον μου καὶ νὰ ἱκανοποιήσω τὴν περιέργειάν μου, ἐπισκεπτόμενος κατὰστημα, ὅπως νέον ἀκόμη δι' ἐμέ.

Ὁ δρόμος, ὀφείλω νὰ τὸ εἶπω, δὲν ἦτο καθόλου εὐάρεστος. Τὸ φρενοκομεῖον εὕρισκεται εἰς τὴν ἐσχάτην τῆς πολυχρίθμου καὶ θορυβώδους πόλεως ἄκραν, ἐν συνοικίᾳ ἐρήμῃ σχεδὸν, ἐπὶ ὑψηλοῦ ὄροπεδίου ἐκ τοῦ

(*) Κύριος λόγος, — μόνος ἴσως, — δι' ὃν ἐνεκρίναμεν τῶν ἐπομένων ἀληθινῶν ἱστοριῶν τὴν δημοσίευσιν, εἶναι, ὅπως καταδείξωμεν ὅτι οἱ ἡμιμαθεῖς ἔτι Ἀνατολικοὶ λαοὶ γινώσκουσι πάλιν νὰ δείκνυνται ἀνώτεροι τῶν ἀμέσως μετὰ τὸν ἀνθρώπινον βίον συνδεσμένων καταδρομῶν τῆς τύχης ἐκείνων, αἵτινες πολλάκις ὠθοῦσι τοὺς μᾶλλον πεπολιτισμένους τῶν Εὐρωπαϊκῶν εἰς τὰ θηριωδέστατα τῶν κακουργημάτων καὶ τὰς ἐντεῦθεν κοινωνικὰς καταστροφάς.

ὁποίου βλέπει τις ὁλόκληρον τὴν περίξ χώ-
ραν. Τριγύρω αὐτοῦ ἐγείρονται διάφορα μι-
κρότερα οἰκοδομήματα, καὶ ταῦτα διὰ τὸν
αὐτὸν σκοπὸν ἀνεγερθέντα, ἐπομένως συνε-
χόμενα μὲ τὸ μέγα εὐεργετικὸν κατάνη-
μα. Πλὴν δὲ τῶν κτιρίων τούτων, ἵνα φθά-
σῃ τις εἰς τὸ φρενοκομεῖον, διέρχεται λα-
βύρινθον ἀληθῆ οἰκοπέδων κακῶς πεφραγ-
μένων, κήπους ἐρήμους καὶ ὁρομίσκους ἐν-
θεν κάκειθεν ἀπὸ πενιχρὰς καὶ ἀθλίας οἰ-
κίας περιτειχισμένους.

Εἰσέρχεται τις ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ καὶ
νομίζει ὅτι ἀκούει φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ :
« Ἐνταῦθα παύει ἡ ζωὴ! Ἐδῶ ἀρχίζει ἡ
ἀσθένεια, ὁ θάνατος, καὶ ἡ ἰατρικὴ, ἀμφο-
τέρων ἐπιστήμη. Λάβρος ἀνεμος πνέει διαρ-
κῶς ἐκ τῶν πλησίον κειμένων ὄρεων, σπα-
νίως δ' ἐν μέσῳ τῶν εὐρυχώρων καὶ ἐρήμων
ἐκείνων ὁδῶν ὅ' ἀπαντήσῃς ἓνα διαβάτην
τὸ πολὺ ὅπερ ἀπὸ καιροῦ εἰς ἄλλον δύνα-
ται νὰ σοὶ συμβῇ, εἶναι νὰ διαστυρωθῇς μὲ
φορεῖον ἐρχόμενον ν' ἀποθέσῃ δυστυχῇ τινα
ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ἀπαισίου τὴν ὄψιν κατα-
στήματος, ἢ μὲ σκαμνίον, τοιούτου εἶδους
ἄνθρωπον πάλιν φέρον, αἰρόμενον δ' ὑπὸ
δύο, βραδέσι βήμασι διερχομένων τὸ παρό-
χθιον. Ἐν μόνον οἴκημα παρατηρεῖ τις θο-
ρυβῶδες καὶ φωταγωγημένον πάντοτε· τὰ
δὲ ἄσματα δὲν παύουν ἐν αὐτῷ. Εἶναι ξε-
νοδοχεῖον; Ὁχι! — Κατασκευαστήριον φερέ-
τρων καὶ οὐδὲν ἄλλο. Φαίνεται ὅτι ὁ ἀγα-
θὸς κατασκευαστὴς ἡμῶν ὠφελεῖται σπου-
δαίως, ἀφοῦ τόση εὐθυμία βασιλεύει πάντο-
τε ἐν τῷ καταστήματι αὐτοῦ.

Διτηρόμην πρὸ ἱκανῆς ἤδη ὥρας ὁδοῦς ἐν
πλήρει σκοτίᾳ βεβυθισμένης· ὠλισθήσα μετ'
οὐ πολὺ, καὶ ἡ ὁδοιπορία μου ἤρχισε τῇ ἀ-
ληθείᾳ ν' ἀποβαίνει ὀχληρὰ ὅπως οὖν ἐν μέ-
σῳ τοῦ λυσσωδῶς πνέοντος ἀνέμου καὶ ὀ-
δῶν ἀτελευτήτων καὶ τῇδε κάκεισε ὑπὸ
βορβόρου κεκαλυμμένων. Ἐπὶ τέλους εἶδον
ἀπέναντί μου ἐγειρόμενον παλαιὸν τι οἰκο-
δόμημα, ἀλλόκοτον τὴν ὄψιν. Τρεῖς ὁροφαὶ
καὶ παράθυρα ἀναρίθμητα, ἕλα διὰ σιδηρῶν
κιγκλίδων ἐφωδιασμένα, ἐσχημάτιζον μέρος
ἐξέχον ἀρκετὰ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ· ἐπὶ τῆς στέ-

γης ἐν ὑψηλὸν κωδωνοστάσιον, λεπτὸν καὶ
ὡς βελόνη ὀξύ. Ἐβλεπέ τις τὴν οἰκίαν ταύ-
την καὶ ἔλεγεν ὅτι ἦτον αὐτόχρημα φυλακὴ·
ὁ δεσμοφύλαξ μόνος ἔλλειπεν. Αὐτὸ ἦτο τὸ
φρενοκομεῖον. Ἀνέβην πετρίνας τινὰς βαθ-
μίδας, πρὸς τὴν θύραν φερούσας καὶ ἔκρουσα
τὸν κώδωνα, ἀμέσως δ' ὁ καθαρὸς αὐτοῦ
ἤχος ἠκούσθη ἐν τῷ διαδρόμῳ. Θυρωρὸς ἐ-
πενδύτην μὲ διφθέραν περιβραμένον φέρων
ἦλθε νὰ μοὶ ἀνοίξῃ ἀμέσως.

Ἀφοῦ διήλθον μακροὺς στενοὺς διαδρό-
μους ἔφθασα ἐνδον κήπου μεγάλου, τὰ
χλοερὰ τοῦ ὁποίου τετράγωνον, κατὰ τὸν
Ἀγγλικὸν τρόπον διηρημένον, ὡς χιονοσκε-
πῇ ἡκτινοβόλουν μὲ τὸ ὠχρὸν τῆς σελή-
νης ῥῶς. Ἐκεῖθεν μόνον τὸ βλέμμα ἐδύνα-
το νὰ περιλάβῃ ὁλόκληρον τὴν ἐπιβλητι-
κὴν ἐκείνην οἰκοδομήν, ἐξ ὁλοκλήρου κεχω-
ρισμένην τῆς πρὸς τὴν ὁδὸν στρεφόμενης
πτέρυγος, τῆς δὲ οἰκοδομῆς ταύτης, μεγά-
ρου ἀληθοῦς ὑπὸ τῆς φιλανθρωπίας ἐγερθέν-
τος εἰς τοῦ λογικοῦ τὴν ἀπώλειαν, τ' ἀ-
πειράριθμα παράθυρα ἡκτινοβόλουν ἐν μέ-
σῳ τοῦ τριγύρω ἀπλουμένου σκότους.

Ἐνταῦθα ἤρχιζε διὰ τὸν ἐπισκεπτόμε-
νον σειρά ἀληθῆς διατυπώσεων, δι' ὧν ὤ-
φειλε νὰ διέλθῃ. Σὲ ἀπαλλάττουσι πρῶτον
τῆς βάρβδου καὶ τοῦ ἀλεξιφόρου, μεθ' οὗ
μόνον ἔχεις τὴν ἄδειαν ν' ἀναβῇς τὰς ὑ-
πὸ ἀερίφωτος πλημμυρούσας βαθμίδας.
Καὶ μετ' αὐτὰς μολαταῦτα πάλιν ἔτσει
θύραι κεκλεισμέναι τὰς ὁποίας ἔδει νὰ κρού-
σω. Ἠκούετο κρότος κλειδῶν ὀρχουμένων,
εἰς φύλαξ ἐφαίνετο· καὶ εἰσήρχετο τέλος
πάντων εἰς τὸν διάδρομον, λαμπρῶς ὥπως
τὰς κλίμακας φωταγωγημένον καὶ αὐ-
τόν. Ἐπεριπάτουν ἐτι οἱ τρελλοὶ, ἀκταπαύ-
στως παγαινερχόμενοι, μεγαλοφώνως πολ-
λοὶ ἐξ αὐτῶν ὁμιλοῦντες, φλυαροῦντες μάλ-
λον, πολλοὶ δὲ πάλιν μόνοι βαδίζοντες καὶ
περὶ ἑαυτῶν μόνων καταγινόμενοι. Οὗτοι
δ' ἐπροσήλουν ἐπὶ τοῦ ἐπισκεπτοῦ ἀρρήτου
ἐκφράσεως βλέμμα· αἱ συρταὶ αὐτῶν ἐμβά-
δες ὠλισθαίνον τρίζουσαι ἐπὶ τῶν διὰ ψάμ-
μου κεκαλυμμένων πλακῶν ἐνῷ ὀλαυγμοὶ
ἢ λυσσώδεις κραυγαὶ ἠκούοντο, ἐνθεν κά-

κεῖθεν, ἐκ δωματίου τινὸς ἐξερχόμενα.

Κόσμος παράδοξος, ἔλεγον ἐν ἐμοί. Ὅλοι οἱ τριγύρω μου πλανώμενοι δυστυχεῖς οὗτοι, μὲ φαιδὺς κοιτωνίτας (*Robes de chambre*) ἅπαντες μονασιδῶς ἐνδεδυμένοι, φρονοῦν ἐ-
αυτοὺς Θεοὺς καὶ θεῶν υἱοὺς, βασιλεῖς καὶ προφῆτας, ἐν μέσῳ δὲ τοῦ ἀθλίου τοῦ λο-
γικοῦ αὐτῶν ναυαγίου, οὐδὲν ἄλλο τοῖς ἀ-
πέμειναν, εἰμὴ τῶν πόνων των ἢ συναίσθη-
σις. Πόσοι δὲν ὑπάρχουσι μεταξύ αὐτῶν
Λήαρ, πόσαι Ὀφελίαι, Λέδεις Μακβέλ, πό-
σοι ἥρωες δυστυχῶν οἰκογενειακῶν καὶ οἰ-
κιακῶν τραγωδιῶν, ἐν ταῖς ὁποίαις ἀπωλέ-
σθη τὸ λογικόν των! Ἐνταῦθα περιφέρον-
ται, μέχρι βαθμοῦ τινος ἐλεύθεροι, δολο-
φόνοι καὶ ἐμπρησταί, οἷονδ' ἂν ποτε δὲ νέον
κακούργημα ἤθελον δυνηθῇ καὶ ἐδῶ ἀκό-
μη νὰ διαπράξωσι, τὸ ἐξοφλοῦσι διὰ μι-
ᾶς ἀπλῆς ψυχρολουσίας. Ἐνταῦθα ζῶσι,
μακρὰν κοινωνίας καὶ δικαιοσύνης. Ἐκτὸς
δὲ τούτου, ὅποια, διενεούμην, χαρακτήρων
ἀντιθέσεις! Ὁ μὲν γελαῖ, γελαῖ ὡς τρελλός,
ἂν θέλητε, πλησίον ἄλλου ἀπηλπισμένου.
Ἐνταῦθα, ἔνδον κύκλου στενοῦ ὅσον δίδε-
ται, ἔχει τις τὰς εἰκόνας τῶν ἄκρων ὅλων
τοῦ βίου. Οὗτος ἀκούει τὰ διὰ τὴν ἀποκε-
φάλισιν αὐτοῦ κρούοντα καὶ προσκαλοῦν-
τα τὸν λαὸν τύμπανα, ἐκεῖνος διακρίνει
τὸν ἦχον σαλπίγγων ἀναγγελλουσῶν τὴν
εἰς ἡγεμόνα στέφιν αὐτοῦ, — ὅλα δὲ ταῦ-
τα οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ φροῦδον ὄνειρον φαν-
τασίας ἐν ἀποσυνθέσει ἤδη εὐρισκομένης....

Ἀφοῦ διηλθον δύο ἔτι διαδρόμους, ἐφθα-
σα τέλος πάντων ἀπέναντι θύρας ἐφ' ἧς ἦν
γεγραμμένον « Κατοικία τοῦ βοηθοῦ ἱα-
τροῦ ». — Εἰσῆλθον. Ἐκάθητο ὁ Λιμβλάτ
πλησίον λυχνίας μὲ διαύγιον (*abat-jour*)
κεκαλυμμένης, τὴν τράπεζαν μόνην ἐφ' ἧς
ἦτο τεθειμένη φωτιζούσης, ἐνῶ ὅλον τὸ
λοιπὸν τοῦ δωματίου μέρος ἦτο ἀμυδρῶς
μόλις φωταγωγημένον. — Εἶχεν ἐνώπιον
αὐτοῦ βιβλία καὶ διάφορα τοῦ καταστή-
ματος ἔγγραφα καὶ εἰργάζετο. Βλέπων δὲ
τις τὴν ὥχραν αὐτοῦ φυσιογνωμίαν, ἐφ' ἧς
μεῖδιον πλῆρες μελαγχολίας ἐπλανᾶτο
ἐνίοτε, ἐδύνατο νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἡ εὐγενής

αὕτη καρδία, ἡ ἀναλαβούσα νὰ θεραπεύῃ
τὰς πληγὰς τοῦ λογικοῦ τῶν ἄλλων, εἶχε
καὶ αὕτη νὰ παλαίτῃ κατὰ βαθέων ἀποκρύ-
φων πόνων, τὴν ἀρρώγην ἄλλου ἱατροῦ
ἀπαιτούντων.

Ἐμεινὸν ἐκεῖ πρὸ τετάρτου περίπου, ὅτε
εἰσῆλθέ τις, φέρων τοῦ καταστήματος τὴν
ἐνδυμασίαν. Ἦτο νέος ἀκόμη, τριακοντα-
ετῆς περίπου. Ἐπλησίασε τὸν Λιμβλάτ μὲ
τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς, μὲ τὰς χεῖρας
ἱκετευτικῶς ἠνωμένας καὶ τὸν ἔλαβε κατὰ
μέρος. Τὸν ἤκουσα παρακαλοῦντα καὶ θερ-
μῶς καθικετεύοντα τὸν ἱατρὸν νὰ μὴν ἀνα-
βάλῃ ἐπὶ πλεῖστον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς
ἄνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ αἰωρουμένης θανα-
τικῆς ποινῆς. — Ὅχι, ὄχι χάριν, ἔλεγε, δὲν
δύναμαι νὰ τὴν ὑποφέρω. Τὸν θάνατον δότε
μοι, ἱατρὲ, μίαν ὥραν ταχύτερον τὸν θάνα-
τον, ὅπως ἐξιλεώσω τῶν δύο τέκνων μου
τὸν φόνον. Θάνατον, ἱατρὲ, θάνατον!

Ὁ ἱατρὸς ἔλαβε μὲ γλυκὴν τρόπον τοῦ
ἀσθενοῦς τὴν χεῖρα, ἔψαυσε τὸν σφιγμὸν
αὐτοῦ καὶ κατόπιν τὸ μέτωπον. Τὸν ἤκουσα
δὲ μεταξύ τῶν χειλέων ψιθυρίζοντα: « Ὁ
πυρετὸς πάλιν! — Καὶ δυνατός μάλιστα!
Νέα προσβολή! Μετὰ τοῦτο δ' ἤρχισε σιγα-
νῇ φωνῇ ὁμιλῶν τῷ ἀσθενεῖ, οὗτος δὲ, βα-
θὺν βαλὼν στεναγμὸν, ἀπεχαιρέτησε τὸν
ἱατρὸν καὶ βραδέσι βήμασι ἀπесύρθη. Πα-
ρεστῆρησα τότε ὅτι ἦτον ὀλίγον χωλός.

— Καὶ ὅμως, μοι λέγει ὁ Λιμβλάτ, ἅμα
ἐμείναμεν μόνοι, ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα πα-
ράδοξοι τύχαι καὶ ὑπάρξεις, τὰς ὁποίας ἤ-
ξιζε νὰ διηγηθῇ τις εἰς τὸν κόσμον ὁλόκλη-
ρον, τῇ ἀληθείᾳ! Ἡ ἱστορία τοῦ δυστυχοῦς
αὐτοῦ, ἐν παραδείγματι. Εἶναι βραχεῖα καὶ
ἀπλῆ, καὶ δὲν θέλει, ἐννοεῖται, σοὶ προξε-
νήσει μεγάλην εὐχαρίστησιν. Θέλεις μολα-
ταῦτα νὰ τὴν ἀκούσῃς;

Τῷ ἀπήντησα ὅτι ἐν τοῖς τοιούτοις κατα-
στήμασι, ἅτινα πᾶς, μὴ ἱατρὸς, σπανίως ἐ-
πισκέπτεται, ὅλα μ' ἐνδιαφέρουν. Τότε δὲ ὁ
Λιμβλάτ ἤρξατο τ' ἀκόλουθα διηγούμενος:

Α

» Εἶναι ὁ δυστυχὴς οὗτος, τὸν ὁποῖον πρὸ μικροῦ εἶδες, ἐργάτης, ὀνομάζεται δὲ Ἰάκωβος. Κατῴκει μικρὰν τινὰ οἰκίαν, παρὰ τὴν ὄχθην ποταμοῦ κειμένην, εἰς ἓν τῶν ἐρημοτέρων, πενιχροτέρων καὶ ἀθλιεστέρων τοῦ τόπου μας μερῶν. Εἶναι νόθος, οὐδέποτε γνωρίσας τὸν πατέρα του· οἱ ἐκ μητρὸς πάππος καὶ μάμμητος τὸν προσέλαβον παρ' αὐτοῖς καί, ὅπως ἐδύνατο καλῆτερον, σκιῶς μολαταῦτα μᾶλλον καὶ βαναύσως, τὸν ἀνέθρεψαν. Ἡ μάμμη του τὸν εἶχε μάθει νὰ κάμῃ τὴν προσευχὴν του, ἀθλιὸς δὲ τις ψευδοδιδάσκαλος τῆς γειτονίας τὸν ἐμαθεν ἀτελῶς ν' ἀναγινώσκει. Ὁκταετὴς μόλις τὴν ἡλικίαν, εἰσῆλθεν εἰς ὑπηρεσίαν τινὰ ὡς δαμαλοφύλαξ, τὸ δ' ἐπάγγελμα αὐτὸ ἐξηκολούθησεν, ἕως οὗ ἐγένεν ἐνῆλιξ, παρὰ διαφοροῖς τῶν πέριξ χωρίων ἐπαγελλόμενος.

Εἰσῆλθεν ἐπὶ τέλους παρὰ τινι χωρικῷ ὡς ὑπρέτης, παρ' αὐτῷ δ' εὐρισκόμενος, ἠράσθη τῆς ἡδὴ συζύγου του, ὑπηρετρίας παρὰ τῷ αὐτῷ κυρίῳ καὶ ταύτης. Πρεσβυτέρα αὐτοῦ ἡ νέα αὕτη, εἶχε συνάξει ἐξ οἰκονομιῶν τῆς μερικᾶς χρήματα, διακόσια περίπου φλορίνια. Ὁ Ἰάκωβος τῇ ἤρσεκε. Οὐχ ἦττον ἠναγκάσθησαν νὰ περιμείνωσιν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον τὴν διὰ τὸν γάμον των συγκατάθεσιν. Ἐφθασεν ἐπὶ τέλους ἡ ἄδεια καὶ ἐνυμφεύθησαν. Ἠγόρασεν ὁ δυστυχὴς μικρὰν τινὰ οἰκίαν παρὰ τὸν ποταμὸν, συμπάρελας μετ' αὐτοῦ τὸν πάππον καὶ μάμμην του καὶ ἔζη ὡς ἐργάτης, ἐνῶ ἡ σύζυγός του προσεπάθει νὰ διευθύνῃ, ὅσον οἰκονομικώτερον ἐδύνατο, τὰ τοῦ οἴκου, ὑφαίνουσα καὶ πανικὰ ἅτινα ἐπώλει κατόπιν.

Ἦσυχον καὶ μεμονωμένον βίον βιών ὁ Ἰάκωβος, οὐδὲν προσφιλέστερον τῶν δύο τέκνων του εἶχαν ἐν τῷ κόσμῳ. Ἦσαν καὶ τὰ δύο — σήμερον ἀκόμη μοὶ τὸ ἔλεγε, — κοράσια, μὲ δροσερὰς ὡς ῥόδα παρειὰς καὶ μὲ χεῖλη ὡς κεράσια ἐρυθρά. Ὅτε τὸ ἑσπέρας ἐπανήρχετο οἴκαδε, ἡ χαρὰ του ὅλη ἦτο νὰ καθήσῃ καὶ τὰ δύο, τὸ ἐν ἄ-

πέναντι τοῦ ἄλλου, ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτοῦ, νὰ τὰ χορεύῃ σιγὰ, σιγὰ, οὕτω καθήμενα, καὶ νὰ παίζῃ μὲ τὰ μαλλία των. Βλέπουσα δ' αὐτὸν τόσῳ καλόν, τόσῳ φιλόστοργον ἢ σύζυγός του τὸν ἠγάπα ἔτι περισσότερον καὶ ἐλησμονεῖ τὸ φυσικόν του ἐλάττωμα, ὡς ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐν τῇ γειτονείᾳ δὲ ἄλλου ὀνόματος δὲν ἦτο γνωστὸς, εἰμὴ Ἰάκωβος ὁ χωλός.

Ἐν τούτοις, μελανὰ ἐπέπρωτο νέφη νὰ ἐκτραγῶσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Ἐπῆλθεν εἰς χειμῶν, χειμῶν δριμύς, διαρκὴς, ἀτελεύτητος, καθ' ὃν πᾶσα ἐργασία διεκόπη, πρὸς ἐπίμετρον δὲ δυστυχίας ἐκλεψαν καὶ τῆς γυναικὸς του τὰ πανικὰ. Τὰ εἶχεν ἐντὸς τοῦ ἀχυρῶνος. Ἐστάθη ἀδύνατον ν' ἀνακαλύψωσι τὸν κλέπτην, ἡ δὲ ζημίᾳ ἦτον ἀνεπανόρθωτος διὰ τὴν οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας αἱ ἐλπίδες ὅλαι ἦσαν ἡ πώλησις τῶν πανικῶν αὐτῶν. Ἐκτοτε ἡ σύζυγος παρτήρησε μεγάλην διαφορὰν ἐπαλθοῦσαν εἰς τοῦ Ἰακώβου τὸν χαρακτῆρα. Εἶναι ἀληθές, ὅτι φαιδρὸς ποτὲ δὲν ἦτο, ὅπως πολλοὺς φίλους του καὶ συνομηλίκους του, τοῦτο δ' ἴσως συνεπαίᾳ τῆς καταγωγῆς του, ὅσων παῖς ἔτι ὦν ὑπέφερε καὶ αὐτῆς τῆς κατόπιν πενίας του ἀπὸ τῆς στιγμῆς ὅμως ἐκείνης ἐγένετο σύννους καὶ κατηφής, μετὰ κόπου δ' ἡ σύζυγός του τῷ ἀπέσπα δύο λέξεις καθ' ἑκάστην ἐλάμβανεν, εἶναι ἀληθές, καὶ πάλιν τὰ τέκνα του ἐπ' αὐτοῦ, τὰ ἐφίλει καὶ ἐπαιζε μετ' αὐτῶν. Καὶ ὅμως πάντοτε, ἐν μέσῳ τῶν τρυφερωτέρων θωπειῶν του, τὰ δάκρυα τῷ ἤρχοντο εἰς τοὺς ὀρθαλμοὺς, αἴφνης δὲ τὰ ἐγκατελίμπανε, καλύπτων τὸ πρόσωπον αὐτοῦ μὲ τὰς χεῖρας καὶ ἀποσυρόμενος εἰς σκοτεινὴν τινὰ γωνίαν τοῦ δωματίου ἢ ἐξερχόμενος.

Ἦτο τῷ ὄντι ὁ δυστυχὴς ὑπὸ μαύρης νόσου τὴν ἐπιρροήν, εἶχε δὲ ἡδὴ ἐν τῇ ὑπὸ πέπλου σκότους κεκαλυμμένη ψυχῇ του, σχηματίσει φοβερὰν ἀπόφασιν· νὰ φονεύσῃ τὰ τέκνα του, τοὺς προσφιλεῖς τούτους θησαυροὺς του, ἵνα τ' ἀπαλλάξῃ τῶν δεινῶν τῆς πενίας καὶ τῶν ἀναποφεύκτων βασάνων, αἵτινες ἐν τῷ βίῳ τούτῳ τὰ περιέμενον.

Καὶ ἐν τοσούτῳ μὲ ζῆλον ἀκάματος ἐξηκολούθει περιερχόμενος τὰ περίχωρα ἐργασίαν ζητῶν, ἐπανήρχετο οἰκαδε μὲ κανὲν *Perihyon* ὑπερ εἶχε καρδίσει, καὶ ἐπὶ ὥρας μακρὰς ἐδυθίζετο ἐκ νέου εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του καὶ τὰς σκέψεις του. Περὶ λυπος ἡ γυνὴ του τῷ ὠμίλει, τὸν ἐνεθάρρυνε, προσεπάθει νὰ τὸν παρηγορήσῃ, ὅτι ὅλα πάλιν θέλουσι διορθωθῇ.

— Καὶ τὸν χειμῶνα; . . . τῇ ἀπεκρίνατο ἐκεῖνος· δὲν μᾶς ἔμεινε τίποτε καὶ θὰ καταντήσῃ νὰ ἐπαίτῃς!

Διὰ νὰ τὸν διασκεδάσῃ ἡ γυνὴ του, ἡ ἰδία τὸν παρεκίνει πᾶσαν κυριακὴν τὸ ἀπόγευμα νὰ πηγαίνει εἰς τὸ οἶνοπωλεῖον. Ἐξήρχετο τότε, ἔμενεν ὀλίγην ὥραν χαρτοπαίζων μὲ τινὰς συντρόφους του, ἔπινε κανὲν κατῆριον ζύθου, σκυθρωπὸς ὁμῶς καὶ μελαγχολικὸς πάντοτε. Τὸν ἤκουον ἐνίοτε οἱ φίλοι του ἀναστενάζοντα—Ἄ! μήτε οὐρανὸς, ἔλεγε, μήτε ἄδης ὑπάρχει! Εἴτε εἰς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ, εἴτε ἐν δένδρον πέσῃ, ἐν καὶ τὸ αὐτό!

Ἦλθε τὸ φθινόπωρον καὶ ὁ Ἰάκωβος ἔγινε μᾶλλον ἐπὶ μᾶλλον σκυθρωπὸς, μήτε λέξιν ἐκβάλλων τοῦ στόματός του. Τί σχεδὸν ἐπώαζεν ἐν τῇ σιγῇ τῆς καρδίας του, τί ἀπαίσιον ἐμελέτα, τί ὀλέθριον ἐξ ὑπερβολῆς φιλοστοργίας πατρικῆς ὑπέτρεφεν ἐντὸς τοῦ τεταραγμένου αὐτοῦ ἐγκεφάλου; . . . Οὐδεὶς ἐδύνατο νὰ προῖδῃ τι, καὶ ὁμῶς ἐδύνατο ἕκαστος νὰ παρατηρήσῃ ὅτι βράχος ὀλόκληρος τῷ ἐπίεζε τὴν καρδίαν. Ἐσπέραν τινὰ μετέβη εἰς πόλιν πλησίον εὐρισκομένην, ἐργασίαν πάντοτε ζητῶν. Ἐπρόκειτο νὰ κατασκευάσῃ μίαν πετρίνην γέφυραν ἐπάνω μικροῦ ποταμοῦ. Μὲ τὸ καπέλλον λοιπὸν εἰς χεῖρας ὁ ταλαίπωρος ἀπηυθύνθη πρὸς τὸν διευθύνοντα τὴν ἐργασίαν ἐπιστάτην. Οὗτος μολαταῦτα, μόλις τὸν εἶδε μακρόθεν, καὶ χωρὶς καὶ ν' ἀκούσῃ διὰ τί πρᾶγμα τὸν παρεκάλει: Κρημνίσου ἀπ' ἐδῶ! τῷ φωνάζει μὲ ἀπότομον καὶ περιφρονητικὸν τρόπον τῶν χωλῶν καὶ ἀπομάχων κατὰστημα δὲν τὸ ἐκάμαμεν ἐδῶ!

Ἐπανῆλθεν οἰκαδε. Ἡ σύζυγός του, ὁ πάππος, ἡ μάμμη, τὰ τέκνα του, ὅλοι ἐκάθηντο τριγύρω τραπέζης, ἐφ' ἧς ἦτο παρατεθειμένη παροψὶς ὑπερμεγέθους ἀχνίζοντος βραστοῦ κρέατος. Τὸν ἠρώτησεν ἡ σύζυγός του ἂν εὗρεν ἐργασίαν: — Εἰς ἀπομάχους ἐργασίαν δὲν δίδουν! ἀπήντησε καὶ ἐκάθηντο ἀπαίσιος τὴν ὄψιν ἀληθῶς. — « Φάγε, ἄνδρα μου, φάγε, τῷ λέγει ἡ σύζυγός του· δὲν εὗρήκες σήμερον, θὰ εὗρῃς αὐρίον. » Καὶ τῷ ἔδωκε τὸ κοχλιάριον. Ὁ Ἰάκωβος μολαταῦτα ἔμεινε ἀπαθής. Κατόπιν ἐπανεπέσεν ἡ κεφαλὴ του μεταξὺ τῶν χειρῶν του. — « Γυναῖκα! Γυναῖκα! τῇ λέγει Τί θ' ἀπογείνουν τὰ παιδιὰ αὐτά; Αὐρίον δὲν θὰ ἔχουν νὰ φάγουν. Καλλήτερον ν' ἀπέθνησκον καὶ νὰ τὰ ἐθαπτο. Ὁ θάνατος εἶναι ἄσυλον διὰ τ' ἀθῶα πλάσματα ὅσα δὲν ἔχουν ἓνα προστάτην ἐδῶ κάτω εἰς τὸν κόσμον! » — Ἀφοῦ δὲ τὰ μικρὰ ἔφαγον καὶ κατεκλίνθησαν, τὰ ἡσπασθη τρυφερῶς καὶ μέχρι τοῦ μεσονυκτίου ἔμεινε καθήμενος καὶ εἰς μυστηριώδη σιωπὴν βεβητισμένος.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον ἡ σύζυγός του ἠγέρθη ὅπως ἐτοιμάσῃ τὸ πρόγευμα. Ὁ Ἰάκωβος μήτε τὸ ἠγγίξε καὶ. Ὑπῆγε κατόπιν ἐκεῖνη νὰ συνάξῃ μερικὰ γαιώμηλα καὶ παρεκάλει ἐκ νέου τὸν Ἰάκωβον νὰ ὑπάγῃ πρὸς εὗρεσιν ἐργασίας. Μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε τοῦ οἴκου, οὐδὲν ἀπευκταῖον ὑποπτευομένη. Μόνος μέινας ὁ Ἰάκωβος μετὰ τῶν τέκνων, ἅτινα ἔπαιζον ἐντὸς τοῦ δωματίου, ἐνόμισε κατάλληλον τὴν στιγμὴν ὅπως ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του. Ἠρπασε τὰ δύο κοράσια, τ' ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης, λαβὼν δὲ χαμόθεν πανίον, τὸ ἐσχίσε... καὶ τὰ ἐπνίξε! Τὰ ἐκύτταξε κατόπιν ἀσκαρδαμυκτὶ, μὲ τὸ πρόσωπον ἐσκυμμένον ἐπ' αὐτῶν· αἶφνης ἀνωρθώθη κλονιζόμενος καὶ ἔβαλε κραυγὴν ἀλγεινὴν. Ἠσθάνθη ὅτι κάποιος ἐπλησίαζε. Τρέμων καὶ ἐσπευσμένος ἐξῆλθεν. Ὁ πλησιάζων ἦτον ἡ μάμμη, ἐπανερχομένη οἰκαδε, ὁ δ' Ἰάκωβος ἐξερχόμενος, διεσταυρώθη μετ' αὐτῆς. Τὸν ἠρώτησε παῦ ὑπήγαινε τόσον βιαστικός. Οὐδὲν ἀπήντησε καὶ ἔφυγε δρομαῖος διὰ μέσου τῶν ἀγρῶν. Ὅτε

δ' ἔφθασεν εἰς τὴν πλησίον πόλιν, ἐστήμινον τὴν μεσημβρίαν οἱ κώδωνες. Ἦτο ἡμέρα ἀγορᾶς, κακόηχος δὲ φωνῶν καὶ ἀσμάτων μουσικὴ συμφωνία ἐξήρχετο ἀπὸ ὅλα τὰ καφενεῖα· οἱ δρόμοι ἦσαν πλήρεις ἀνθρώπων ἐπιπονημένων καὶ ἀμαζῶν φορτωμένων. Διέσχισε τὸ πλῆθος καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸ δικαστήριον, ἵνα καταθέσῃ τὸ κακούργημά του. Ἦσαν τὰ γραφεῖα κεκλεισμένα, οἱ ὑπάλληλοι εἶχον ὑπάγει νὰ γευματίσωσιν. Ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς κλίμακος ὁ Ἰάκωβος καὶ ἐπερίμενε.

Ὁ δικαστικὸς κλητὴρ ἐν τσοῦτῳ, ἐν εὐθυμῇ οἰνοποσίας εὐρισκόμενος, ἔτρεχεν ἀπὸ θύρας εἰς θύραν, τὴν ἱστορίαν διηγούμενος Ἰακώβου τοῦ χωλοῦ, φονεύσαντος τὰ δύο τέκνα του καὶ ἡρώτα μὴ εἰδέ τις αὐτόν. Οὐδεὶς ὑπῆγε νὰ τὸν ζητήσῃ ὅπου πραγματικῶς εὐρίσκετο. Διηλθόν τινες ἐμπροσθεν τοῦ δικαστηρίου, τὸν εἶδον καθήμενον ἐπὶ τῆς κλίμακος καὶ κλαίοντα, τὸν ἡρώτησαν δὲ τί τῷ συνέβη. Δὲν ἀπήντησε λέξιν. Ὅτε μόνον ἦλθον οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, εἰσῆλθε καὶ κατέθεσε τὸ κακούργημά του. Τὸν ἐφυλάκισαν. Ἡ οἰκία του ἐν τσοῦτῳ εἶχε καταστῇ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο θέατρον σκηνῆς ἀπροσδοκῆτου. Ἡ μάμμη εἰσελθοῦσα βλέπει ἐπὶ τῆς κλίνης νεκρὰ τὰ δύο παιδιά. Βάλλει κραυγὰς· φθάνει ἡ μήτηρ καὶ, ἀπαρηγόρητος καὶ ἀπηλπισμένη, ρίπτεται ἐπὶ τῶν δύο πτωμάτων. Αἰφνης πνοὴ ἀσθενῆς ἀρχίζει νὰ ζωογονῇ τοῦ μεγαλητέρου τῆς παρειάς. Βάλλει ἡ μήτηρ τὸ οὖς ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ μικροῦ, ὦ τοῦ θαύματος δὲ! καὶ τῆς μικρᾶς ἡ καρδία πάλλει! ἡ ζωὴ δὲν ἐσθέσθη ἐξ ὁλοκλήρου ἐν αὐτῇ! Πνευστιῶσα ἡ ταλαίπωρος μήτηρ λύει τὸν κόμβον ὅστις ἐσφιγγεν ἀκόμῃ τῆς μικρᾶς τὸν λαιμόν. Τί εὐτυχία! ἡ χεὶρ τῆς ἀρχίζει νὰ κινῆται, ἀναστενάζει καὶ πνοὴ ἐξέρχεται τῶν χειλέων τῆς. Ἐζων καὶ τὰ δύο! Δὲν ἦτο ἄρα δολοφόνος ὁ πατὴρ των! Ἐνῶ δ' οὗτος κατέθετεν εἰς τὸ δικαστήριον τὸ κακούργημά του, ταῦτα χρόνως τὰ τέκνα του μειδιῶντα ἐπανήρχοντο εἰς τὴν ζωὴν.

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. Α')

Μανθάνουν ἀμέσως ὅτι ὁ Ἰάκωβος παρεδόθη εἰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης. Λαμβάνει τὰ δύο κοράσια μετ' αὐτῆς ἡ μήτηρ, τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ βραχίονος, τὸ δ' ἐκ τῆς χειρὸς καὶ διευθύνεται πρὸς τὴν πόλιν δρομαία. Τῇ ἀνοίγουν τὴν θύραν τῆς φυλακῆς, εἰσέρχεται δ' ἐνδον αἰθούσης σκοτεινῆς ὅπου ὁ Ἰάκωβος, μὲ δεδεμένας τὰς χεῖρας, θορνεὶ ρεμβάζων. — Δὲν ἀπέθανον τὰ παιδιά σου! τῷ φωνάζει· ἰδοὺ σοὶ τὰ φέρω! Ζοῦν! Ζοῦν καὶ τὰ δύο!

Τὴν παρετήρησεν ὁ Ἰάκωβος ἀπαθὴς καὶ ἀσκαρδαμυκτί. Παρατήρησε κατόπιν καὶ τὰ τέκνα τοῦ ἀκίνητος ἐπίσης καὶ οὐδὲν ἀναγνωρίζων, ἔπειτα δὲ δακρυροῶν: » Τὰ ἐφόνευσα, εἶπε, διὰ νὰ μὴν ἀποθάνωσι τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους! Δὲν θ' ἀποθάνωσιν ὅχι, μὲ θάνατον τοιοῦτον ἤδη!

Παρατήρησαν τότε ὅτι ὁ δυστυχὴς εἶχε παραφρονῆσει καὶ τὸν ἐπεμφαν ἐνταῦθα.

Παρήλθε καιρὸς ἑκτοτε. Ὀλίγον μακρὰν ἀπὸ ἐδῶ, πλησίον ποταμοῦ, ἐγείρεται ἀκόμῃ τοῦ Ἰακώβου ἡ μικρὰ οἰκία. Τὸ ταχυδρομικὸν ἀμάξιον τῆς πρωτευούσης ἐκεῖθεν διέρχεται καθ' ἑκάστην. Ἄρα τὸ ἴδουν τὰ δύο κοράσια τρέχουν, ἐνῶ παίζουν ἐντὸς τοῦ κήπου, ν' ἀκούσωσι τὸν ἦχον τῆς μάστιγος τοῦ ἡνιόχου καὶ, γελῶντα, πλήττουσι τὰς χεῖρας ἐκ τῆς χαρᾶς. Ὁ πατὴρ των ἐν τσοῦτῳ μένει ἐντὸς τοῦ φρενοκομείου, κάτωχρος καὶ ὑπὸ ἄλγους σιωπῆ κατὰ καταναλισκόμενος, ἐξακολουθεῖ δ' ἀκόμῃ νὰ φωνάζῃ « Ἐγὼ τὰ ἐφόνευσα! Ἐγὼ καὶ τὰ δύο! » Καὶ εἶναι ἐκ τῶν ἀνιάτων ἀσθενῶν τοῦ καταστήματος.

Βλέπεις ἤδη τοὺς δύο ἐκείνους, μὲ τὰς παρειὰς μαραμένους καὶ γαιῶδες περιβληθείσας χρῶμα, κατηφεῖς καὶ σιωπηλοὺς ὡς φάσματα καὶ τὸν ἕνα πλησίον τοῦ ἄλλου βαδίζοντας; Αὐτῶν ἡ ἱστορία εἶναι τωρόντι παράδοξος. Πλὴν δὲ τούτου ἀποδεικνύει ὅτι ἡ τρέλλα ὑπάρχει ἐν σπέρματι ἐνίοτε μετὰ μίαν ὁλοκλήρου οἰκογενείας, τὴν κατὰλληλον μόνον περιμένουσα στιγμὴν, ὅπως βλαστήσῃ καὶ ἀναπτυχθῇ. Εἶναι δύο ἀδελφοί, Θωμᾶς καὶ Ἀδελβέρτος Υἱοῦστ, μί-

α γραία δὲ, τὴν ὁποίαν θέλομεν μετ' ὀλίγον ἀπαντήσῃ εἰς τῶν γυναικῶν τὴν αἵθουσαν, εἶναι καὶ αὕτη ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν. Πρὸ τεσσάρων περίπου ἔτων ὁ χειμὼν ἦτο δριμύς πολὺ, ὁ δὲ Θωμᾶς, ὁ νεώτερος τῶν δύο, ἔκλεψε μίαν νύκτα μερικὰ ξύλα ἀπὸ ἐν τῶν δασῶν τῆς κυβερνήσεως. Ὁ δασοφύλαξ, ὑπὸ τοῦ φωτὸς τῆς σελήνης βοηθούμενος, παρτήρησε σκιὰν ἀνθρωπίνην, ἠκολούθησε δὲ τὸν κλέπτην, δρομαίως φυγόντα, μέχρι τῆς οἰκίας ὅπου συνέζων σὺν δύο ἀδελφοῖς μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν. Εἰσῆλθεν ἀποτόμως ὁ δασοφύλαξ, τὰ δὲ κλαπέντα ξύλα ἦσαν ἐντὸς τοῦ διαδρόμου. Δὲν ἐδύναντο ἄρα ν' ἀρνηθῶσι τὴν κλοπὴν. Παρουσιάσθη μολαταῦτα ὁ Ἀδαλβέρτος, ὁ πρεσβύτερος τοῦτέστι καὶ ἀνέλαθεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ὑπόθεσιν. Ἐπραξε δὲ τοῦτο, πρῶτον διότι ἡγάπα τὸν ἀδελφόν του καὶ δεύτερον διότι ἐσκέφθη ὅτι ὡς γεωργὸς δὲν ἤθελε τιμωρηθεῖ ἐπίσης αὐστηρῶς, ὅπως τὸν Θωμᾶ, ἐργάτην ἀπλοῦν. Ἐπατάτο μολαταῦτα τῷ ἐφήρμοσαν τὴν βαρυτέραν ποινὴν. Ἀμ' ἀκούσας τὴν ἀποφασιν ἦτις, διὰ μερικὰ καυσόξυλα, τὸν κατεδίκαζεν εἰς δεκαπενθήμερον φυλάκισιν καὶ πέντε φιορινίων πρόστιμον, παραφρόνησε. Τὸ μανθάνει ὁ Θωμᾶς, ἐνῶ ἐπανήρχετο ἐκ τῆς ἐκκλησίας, μίαν κυριακὴν. Ἰδὼν εἰς τοιαύτην κατάστασιν τὸν ἀδελφόν του, τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ θυσιασθέντα ἀδελφόν του, ἔμεινε κεραυνόπληκτος. Ἐγκατέλειψε τὸ ἔργον του, ἐγκατέλειψε τὸν οἶκόν του καὶ... ἐτρελάθη καὶ αὐτός. Ἀλλὰ τὸ μέτρον τῶν δυστυχιῶν δὲν ἦτο πληρὺς ἔτι. Ἐρχεται μετὰ τινα καιρὸν ἡ γραία μήτηρ τῶν νὰ τοὺς ἐπισκεφθῇ ἐνδὸν τοῦ φρενοκομείου. Δὲν θέλει κατ' ἀρχὰς ν' ἀναγνωρίσῃ, ὅτι τὰ δύο ταῦτα κάτωχρα καὶ ἄγρια πρόσωπα ἅτινα τῇ παρουσίασαν ἦσαν τὰ ἄλλοτε τὸσον ἀνθηρὰ τέκνα τῆς αἵφνης δὲ, ἡ ἐπαφὴ ἀπλῶς τῆς ὀδυνηρᾶς ἀληθείας ἐξυπνᾷ ὅλας τὰς ἐν αὐτῇ μυστηριώδεις ἐκείνας δυνάμεις, αἵτινες ἐν τῷ βαθυτέρῳ πυθμένι αὐτῆς ταθαμμέναι, ἐφαίνοντο καθεύδουσαι ἕως τότε. Ἡ δυστυχὴς ἤρχισε καὶ αὐτὴ νὰ πα-

ραφρονῇ... Ἦναγκάσθημεν ἐπομένως νὰ τὴν κρατήσωμεν ἐνταῦθα.

— ὦ! ἀνέκραξα ἄρκει, ἰατρὲ, ἄρκει! Εἰς ποῖον μέρος ζῆς!

— Τῶνόντι, μοὶ ἀπήντησεν, εἰδὸς τι Γεένης, ὅπως δὲ τοῦ Δάντου ὁ Ἄδης, ἔχει καὶ ὁ ἐνταῦθα τοὺς κύκλους του, αὐξάνοντας ὥς τις προχωρεῖ καὶ ζητεῖ νὰ καταμετρήσῃ τὸ βάθος... Μείνε, φίλτατε, μείνε, μοὶ ἐπανελάβε κρατῶν τὴν χεῖρά μου ἣν ἤθελον ν' ἀποσύρω ἐγὼ, εἶμαι ὁ ὁδηγός σου, ὁ Βιργίλιός σου. Ἰδοὺ ἄλλως τε ἡ θύρα τοῦ δωματίου ὅπου ἤθελον νὰ σὲ φέρω.

Καὶ ἔστρεψε τὴν κλεῖδα ἐπὶ τοῦ κλείθρου.

B.

Τὸ δωμάτιον ἐν ᾧ εἰσῆλθομεν ἦτον εὐρύχωρον καὶ ἄρκετὰ καθαρὸν, ὅμοιον πρὸς ὅσα εἶχον ἕως τότε ἴδει ἐν τῷ ἀπαισίῳ ἐκείνῳ οἴκῳ. — Ἐκειτο ἐξηπλωμένος ἐπὶ κλίνης εἰς ἄνθρωπος, ἢ μᾶλλον ἀνθρώπου σκιὰ, τόσον κάτισχνον ἦτο τὸ σῶμά του καὶ ἡλλοιωμένα τὰ μέλη του. Ἀπήγγελλε διαρκῶς φράσεις βραχείας, διακεκομμένας, ἀκαταλήπτους πολλάκις ὡς ἐκ τῆς ταχύτητος μετ' ἧς τὰς προέφερε, ἐστρέφετο δὲ καὶ πάλιν ἐστρέφετο καθ' ὅλας τὰς θέσεις τοῦ σώματος, ὡς ἂν ἕκαστον τῶν μελῶν αὐτοῦ ὠθεῖτο ἢ ἐσύρετο ὑπὸ νήματος ἀοράτου. Τὸ βλέμμα ὅπερ οἱ ἀπαίσιοι καὶ καταβεβλημένοι ὀφθαλμοὶ του ἐξηκόντιζον εἶχε τι ἄγριον, ἀπλανὲς δὲ προσηλοῦτο ἐφ' ἐνὸς μέρους τῆς ὁροφῆς. Ἐνίοτε ἀνέπνεεν ἐκ βάθους καρδίας, ἔμενεν ἐπὶ δύο ἢ τρία δευτερόλεπτα ἡσυχος, κατόπιν δὲ πάλιν ἀνήσυχος, ἀνάματος, φοβερός τὴν ὄψιν ἐπανελάμβανε τὴν ἐργασίαν του, στρεφόμενος καὶ ἀναστρεφόμενος ἐπὶ τῆς στρωμνῆς του.

— Ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον βλέπεις, μοὶ εἶπεν ὁ φίλος μου, καὶ ὅστις εὐρίσκεται πλέον εἰς τὸ τέρμα τοῦ βίου του, εἶναι ἀρχαῖος βιομήχανος, πωλήσας δὲ τὴν μηχανήν, μετέβη εἰς τὴν ἐν Βοημίᾳ πόλιν Σ... ὅπως ἐκεῖ ἀποκατασταθῇ. Ἦτο χῆρος ἄ-

νευ τέκνων, νέος ἔτι, διότι μόλις ἦτο τεσσαρακονταετής. Διάφοροι προτάσεις γάμου τῷ ἐγένοντο ἐν τῇ νέᾳ πόλει ὅπου ἀπεκατεστάθη, ἐνυμφεύθη δὲ νέαν, εἰκοσαετῇ μόλις, ἐκ καλῆς οἰκογενείας· ἐσχάτως ἦλθε νὰ τὸν ἰδῇ ἐνταῦθα. Σπανίως βλέπει τις πλέον ἀξιέραστον καὶ εὐάρεστον νεάνιδα. Μ' ὅλον τὸ δυσανάλογον τῆς ἡλικίας των, ὑπῆρξαν εὐτυχεῖς. Εἶχον ἓν τέκνον, ἓν ἄρρεν ὕπερ μετ' οὐ πολὺ ἀπερρόφησε ὅλας τῆς μητρὸς τὰς φροντίδας. Ὁ Ὀσβαλ, οὕτως ὀνομάζεται, εἶχεν ἀγοράσει ὠραίαν τινα ἐξοχὴν ὅχι μακρὰν τῆς πόλεως κειμένην, γαίᾳς ἀπείρους καὶ κήπους περιλαμβάνουσιν, ἐν ταύτῃ δὲ διήρχετο τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας του. Συνέβη ἐν τοσούτῳ ὀλίγον κατ' ὀλίγον μεταβολὴ τις εἰς τὸν χαρακτῆρά του, ἡ δὲ μεταβολὴ αὕτη δὲν διέλαθε τῆς συζύγου τὸ βλέμμα. Ἐγένετο περισσύτερον καὶ συχνότερον ἀπὸ πρὶν θυμώδης. Ἡ γυνὴ του, ἄγγελος ἀγαθότητος, τὸ ἀπέδωκεν εἰς τὸ πολυάσχολον αὐτοῦ καὶ εἰς διαφόρους ἐπιχειρήσεις σπουδαίας, μόνην κατ' αὐτὴν αἰτίαν τῶν διηνεκῶν μερίμνων καὶ τοῦ ἐντεῦθεν θυμώδους τοῦ χαρακτῆρός του.

Ἦλθε τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ν' ἀποκατασταθῇ εἰς τὸ ἴδιον μέρος καὶ ἄλλη τις οἰκογένεια, ἥτις εἶχε προηγουμένως γνωρίσει τὸν Ὀσβαλ. Ἐμῆθεν ὁ Ὀσβαλ τοῦτο μετὰ τινος δυσαρρεσκείας καὶ κρυφίου μάλιστα ἀνησυχίας, ἥτις ἐξέπληξε τὴν σύζυγον του. Οἱ νεοελθόντες ἐν τοσούτῳ ἐπισκέφθησαν τὸν Ὀσβαλ, ὥφειλεν ἐπομένως καὶ οὗτος νὰ τοῖς ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπίσκεψιν. Αἱ ἐπισκέψεις ἀνενεώθησαν, αἱ δὲ δύο γυναῖκες, τῆς αὐτῆς σχεδὸν ἡλικίας ἀμφότεραι, συνέδεσαν στενὴν φιλίαν. Ἡ Κυρία Ὀσβαλ δὲν παρετήρησεν ὅτι ὁ σύζυγός της ἔβλεπε μὲ δυσαρρεσκίαν τὰς πρὸς τὴν νέαν φίλην ἐπισκέψεις αὐτῆς, προπάντων δὲ ὅτι τὴν παρετήρει μὲ βλέμμα περιέργου πολὺ, ὡς ἂν ἐξερχομένη πρὸς ἐπίσκεψιν ἢ δι' ἄλλην οἰκονομικὴν αἰτίαν, ἐπανήρχετο οἴκαδε. Καὶ ὅμως ἡ ταλαίπωρος γυνὴ πῶσιν δὲν εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἐμ-

πιστευθῇ εἰς τὴν νέαν φίλην τῆς πολλὰ πικρὰ ἀπόκρυφα ἔτινα ἐπιέζον τὴν καρδίαν της! Ὅ,τι ἰδίως τὴν ἐθλίβεν ἦτον ὅτι ὁ πατὴρ δὲν ἐφαίνετο καθόλου ἀγαπῶν τὸν υἱόν του, μόνην χαρὰν καὶ εὐτυχίαν τῆς μητρὸς. Ἐφαίνετο ὁ Ὀσβαλ ὑπὸ μαύρων καταλαμβανόμενος λογισμῶν, ὡς ἂν — σπανίως ἄλλως τε, — ἐλάβανε τὸ παιδίον ἐπὶ τῶν γονάτων του καὶ ἀσκαρδαμυκτὶ τὸ παρετήρει.

— Εἶθε, τῷ λέγει μίαν ἡμέραν, εἶθε νὰ σὲ εἶχα κόρην καὶ ὅχι ἀρσενικόν! Διότι τώρα θὰ μὲ ὁμοιάσῃς καὶ σὺ, καὶ ὅ,τι ἀποτρόπαιον καὶ θηριώδες περιέχει ὁ χαρακτήρ μου θ' ἀναπτυχθῇ μὲ τὴν ἡλικίαν καὶ εἰς σέ!

Λόγοι ἀέρος ὅλα ταῦτα, ἂν θέλῃς, καὶ ὅμως ἡ δυστυχὴς μήτηρ πολλὰς ἐδασάνισεν ἐβδομάδας, διαφοροτρόπως ἐξηγοῦσα αὐτούς. Ὁ δὲ Ὀσβαλ ἐγένετο ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν μελαγχολικώτερος, μῆτε λέξιν ἐκβάλλων τοῦ στόματός του. Ἡμέραν δὲ τινα, ἐπανελθὼν ὀλίγον ἀργὰ οἴκαδε καὶ δειπνήσας χωρὶς νὰ προσφέρῃ λέξιν, ἔλαθε πλησίον του τὸ τέκνον του, πενταετὲς τότε καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν τὸ παρετήρει ἀσκαρδαμυκτὶ.

— Νὰ μὴ μοῦ ὁμοιάζεις τοῦλάχιστον τόσον πολὺ! λέγει. Ἀλλ' ἔχεις τοὺς ὀφθαλμούς μου, μαύρους καὶ σὺ καθὼς ἐμὲ, τὰ μαλλιά μου, ἔχεις ὅλα μου τὰ χαρακτηριστικὰ ἀπαράλλακτα. Εἶσαι καὶ σὺ καθὼς τὸ ἄλλο...

— Τὸ ἄλλο; ποῖον ἄλλο; λέγει ἀνήσυχος ἡ μήτηρ.

— Γνωρίζεις ὅτι εἶχα ἓνα υἱὸν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου μου. Ἀπέθανεν εἰς τὴν ἡλικίαν σχεδὸν τοῦ Ἀρθούρου μας.

— Ὁ Ἀρθούρος εἶναι τὸ ὑγιέστερον τοῦ κόσμου παιδί! εἶπεν ἡ μήτηρ.

— Πῶς τὸ γνωρίζεις; ἀπήντησεν ὁ πατήρ. Τὰ τέκνα κληρονομοῦν τῶν γονέων τὰς ἀσθενείας. Φέρουσιν ἐντὸς αὐτῶν ἐν σπέρματι ὅ,τι φυσικὰ καὶ νοερά ἐλαττώματα ἔχομεν ἡμεῖς. Καλῆτερον, μυριάκις καλῆτερον νὰ μὴ γεννηθῇ τις, ν' ἀποθάνῃ μικρὸς ἢ,

ζῶν, νὰ ὠθῆται νύκτα καὶ ἡμέραν πρὸς τὴν ὀλεθρίαν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ κακὸν, εἰς μυστηριώδεις τῆς τύχης διαταγὰς ὑπεῖκον, θὰ βλαστήσῃ ἐν ἡμῖν!

— Τί ιδέα! Ἀλλὰ, πρὸς θεοῦ! πῶς τοιαῦτα ἔρχονται εἰς τὴν κεφαλὴν σου;

Ὁ Ὄσβαλ δὲν ἀπήντησεν. Ἡ δυστυχὴς γυνὴ ὅμως τοσοῦτον ἐταράχθη ἐκ τῶν λόγων τοῦ συζύγου τῆς, ὥστε ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀφοῦ ἀπεσύρθη ἐκεῖνος ἵνα κατακλινθῇ, ἔμεινε καθημένη καὶ ὡς καρφωμένη ἐπὶ τῆς καθέδρας. Ἀκίνητος καὶ ὡς ἄψυχος σχεδὸν, παρατήρει ἀσκαρδαμυκτὶ τὸ ἔδαφος καὶ ἐζήτει τὴν κλεῖδα τῶν ἀλλοκότων ἐκείνων φράσεων, χωρὶς νὰ τὴν εὕρισκῃ. Ἡ γέρθη ἐπὶ τέλους διὰ μιᾶς, ἀθορύβως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἅκρας τῶν ποδῶν βαδίζουσα, μετέφερε τὸ παιδίον εἰς τὸν πλησίον θάλαμον, ὅπου εἶχεν ἐτοίμην, πλησίον τῆς ἰδίας τῶν, τὴν κλίνην του. Ὁ Ὄσβαλ ἐκοιμάτο βαθέως ἤδη. — Ἡσθάνετο μολοντοῦτο ἡ γυνὴ ὅτι δὲν θέλει δυνηθεῖ νὰ κοιμηθῇ. Μετέβη λοιπὸν εἰς τὸ πλησίον δωμάτιον, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ γραφείου τριμάχιον χάρτου καὶ ἤρχισε νὰ γράφῃ πρὸς τὴν μητέρα τῆς. Ὁ πατὴρ τῆς, ὑπάλληλος τῆς κυβερνήσεως, εἶχε μετατεθῇ εἰς Γαλλικὴν πρὸ ἐνὸς περιποῦ ἔτους.

Ἄγνοῶ, ἂν ὑπάρχῃ τι φρικωδέστερον τῆς κραυγῆς τὴν ὁποίαν ἄνθρωπος κοιμώμενος αἰφνης ἐκβάλλει. Διὰ τοῦτο ἀδίκως ὁ ὄχλος ἐν τῇ ἀπλότητί του δὲν ἀποδίδει τὰς τοιαύτας κραυγὰς εἰς συνειδήσεις ἐνόχους. Ὅταν αἱ ἐξερχόμεναι τῶν χειλέων ἀνθρώπου κοιμωμένου ἀναρῶναι καὶ κακόηχοι τοιαῦται φωναὶ ταραττοῦσι τὴν ἡσυχίαν τῆς νυκτός, ὑπὸ τοῦ μονοτόνου ρυθμοτρόχου μόνον τοῦ ὥρολογίου ἕως τότε ταρασσομένην, αἰσθάνεται τις, ἂν ἦναι ἐξυπνος, ῥῆγος ἀκούσιον, νομίζων ὅτι ἀκούει ἐκ τοῦ ἄλλου κόσμου φωνὴν τινα. Τρεῖς ἀντήχησε μία τοιαύτη φωνὴ ἐκ τοῦ πλησίον θαλάμου, μετ' αὐτὴν δ' ἡ γυνὴ τοῦ Ὄσβαλ ἤκουσε τὸν σύζυγόν τῆς βαθέως ἀναπνεύσαντα, στραφέντα καὶ πάλιν στραφέντα

ἐπὶ τῆς κλίνης του καὶ κατόπιν ἐκ νέου ἀποκοιμηθέντα.

Ἐκείνη ἐν τοσοῦτῳ ἐξηκολούθει νὰ γράφῃ. Αἰφνης ἀκούει τὸν Ὄσβαλ ἐγειρόμενον καὶ μὲ βήματα ἄτακτα βαδίζοντα ἐντὸς τοῦ δωματίου του, ὡς ἂν ἐζήτει τι. Ἀνοίγει, τὸ κηρίον κρατοῦσα εἰς χεῖρας, καὶ . . . σπασμωδικῶς ἀναγκάζεται νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τοῦ φύλλου τῆς θύρας, ἵνα μὴ πέσῃ χαμαί.

Ἄγριος ὁ Ὄσβαλ, μὲ το βλέμμα ἀπλανές, μὲ φυσιογνωμίαν τὴν φρίκην ἐκφράζουσαν, ἵσταται ὀρθίος καὶ μαχαίριον κρατῶν ἐνώπιον τοῦ κοιμωμένου τέκνου του, ἔτοιμος νὰ βυθίσῃ τὸ δολοφόνον σίδηρον εἰς τοῦ παιδίου τὸ στήθος.

— Ὄσβαλ! Ὄσβαλ! ἀνακράζει ἐκτὸς ἑαυτῆς ἡ σύζυγος. — Ἀνετινάχθη, ὡς ἀπὸ ὕπνου ἐξερχόμενος. Πίπτει τὸ μαχαίριον τῶν χειρῶν του, διὰ νὰ μὴ πέσῃ δὲ καὶ ἐκεῖνος, ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ ταίχου.

— Ἡ Μελανηφόρος γυναῖκα! ἐφώνησε, τὸ δ' ἐπίλοιπον τῶν λόγων του ἐσθέσθη ἐντὸς συγκεχυμένης ταραχῆς. Τὴν ἐπαύριον ὑπῆγεν ἡ σύζυγός του νὰ ἴδῃ τὴν γείτονά τῆς, τὰ δὲ δάκρυα, ἅτινα ἀδύνατον νὰ κρατήσῃ, προέδιδον τὴν συγκίνησιν τῆς καρδίας τῆς. Τῇ εἶπεν ἐπὶ τέλους ὅτι εἶναι καθ' ὑπερβολὴν ἀνήσυχος μὲ τὴν εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνδρός τῆς ἐπελθοῦσαν μεταβολὴν, μὴ δυναμένη μολαταῦτα νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς οὐδένα ὅ,τι τόσον τὴν ἐτρόμαζε. Ἐσίγησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἡ φίλη τῆς, καταβάλλουσα δὲ κατόπιν τοὺς δισταγμοὺς αὐτῆς:

— Εἶναι χρέος μου ἴσως, λέγει, νὰ σοὶ δώσω ἐγὼ μερικὰς πληροφορίας ἐφ' ὅλων αὐτῶν, ἅτινα τόσον σὲ ἀνησυχοῦν.

— Λέγε! Λέγε!

— Μὴ τρομάξῃς ὅμως . . .

— Δὲν τρομάζω, ὅχι, ἀπήντησεν ἡ Κυρία Ὄσβαλ, ὠχρίωσα καὶ μὲ τρέμοντα χεῖλη.

— Ὁ σύζυγός σου, λέγει ἡ γείτων, προσεβλήθη ἄλλοτε νοερῶς καὶ τὸν ἐκλείσαν εἰς ἓν φρενοκομεῖον . . .

Βλέπουσα δὲ τὴν φίλην τῆς ἔτι μᾶλλον ὠχρίωσαν, ἐδίστασεν ἐκ νέου. Δὲν ἐπίστευε, τῇ προσθέτει, κανεῖς, ὅτι θέλει ἀναλάβει. Διότι, πραγματικῶς, εἶχεν ἐν μέσῳ τῆς τρέλλας του, πράξει φοβερὸν κακούργημα... Ἐφόνευσεν, ἐν ᾧρᾳ ἐξάψεως, τὸν υἱὸν του, τὸν ὅποιον εἶχεν ἐκ τοῦ πρώτου γάμου του.

Ἐπαιξε τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ μικρὸς Ἀρθούρος πλησίον τῆς μητρός του. Μὲ χεῖρα τρέμουσαν τὸν ἤρπασεν ἡ δυστυχὴς μήτηρ, πλὴν μετὰ τύσης ὁρμῆς, ὥστε ἐκπληκτον τὸ παιδίον τὴν παρετήρει ἀσκαρδαμυκτί.

— Ἐφόνευσε, ναί, τὸν υἱὸν του, πενταετῇ μόλις. Τοῦ ἔκοψε τὸν λαιμὸν, ὁ Θεὸς γινώσκει ἐν μέσῳ ποίας παραφοράς! Ὅτε δὲ τὸν συνέλαβον, εἶπεν ὅτι μία γυνὴ μελανηφόρος τὸν ἐδίωκεν ἀκαταπαύστως καὶ ὅτι αὕτη τὸν ᾤθησεν εἰς τὸ κακούργημα τοῦτο. Ἡθέλησε, λέγει, ν' ἀπαλλάξῃ τὸν υἱὸν του τῶν κινδύνων νὰ παραφρονήσῃ καὶ ἐκεῖνος καθὼς τὸν πατέρα του. Ἄνθρωπος εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἔχων τὸ λογικόν του, εἶπέ μοι, παρακαλῶ, τί δὲν δύναται νὰ πράξῃ!

Ἡ δυστυχὴς Ὁσβάλ ἤρχισε νὰ τρέμῃ ὀλόκληρος, διότι ἐνεθυμεῖτο ὅτι καὶ ἤδη ὁ σύζυγός της τῇ ἀνέφερε περὶ μελανηφόρου γυναικὸς δύνασαι δὲ νὰ ὑποθέσῃς ἐν ποίᾳ καταστάσει ἐπανήλθεν οἰκαδε καὶ τί μαύρας ἡμέρας διήλθε. Νύκτα καὶ ἡμέραν ἔτρεμε διὰ τὸν Ἀρθούρον της, νύκτα καὶ ἡμέραν κατεσχόπευε τὴν νοεράν κατάστασιν τοῦ συζύγου της. Ἀπεφάσισε τέλος πάντων νὰ χωρισθῇ τοῦ τέκνου της καὶ νὰ τὸ ἐμπιστευθῇ εἰς τὸν πενθερὸν καὶ τὴν πενθεράν της. Συγκατετέθη δὲ καὶ ὁ Ὁσβάλ εἰς τοῦτο, καὶ οὕτω ὁ μικρὸς Ἀρθούρος ἐφαίνετο ἀπαλλαγείς τοῦ κινδύνου.

Παρῆλθον ἀρκετὰ ἔτη. Ὁ χαρακτήρ τοῦ Ὁσβάλ ἤρχισε βελτιούμενος, ἔγινεν ἥπιος καὶ γλυκὺς, καὶ εὐκόλως ὑπεχώρει ἐπὶ παντὸς ζητήματος, περὶ δὲ τῆς ὀλεθρίας ἐκείνης νυκτὸς καθ' ἣν ἄλλοτε ἐκινδύνευσεν νὰ ναυαγήσῃ τὸ λογικόν του, οὐ-

δέποτε ἀνέφερε τι, αἰσχυρόμενος ἴσως. Καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γυναικὸς του δ' ἐξ ἄλλου ἐπανήλθε βαθμηδὸν ἡ ἐλπίς καὶ τὸ θάρρος ἤρχισε νὰ πιστεύῃ ὅτι ἄγγελος προστατῆς ἀπεδίωξε διὰ παντὸς ὅ,τι ἐτάραττε τὸν ὕπνον τοῦ συζύγου της. Ἐνθυμεῖτο μόνον ὡς κακὸν ὄνειρον τὴν φρικώδη ἐκείνην νύκτα.

Παρῆλθον τρία ἔτη μετὰ τοῦ Ἀρθούρου τὴν ἀναχώρησιν. Ἡ μήτηρ του ἡσθάνετο, ἡ δυστυχὴς, ζωηράν ἐπιθυμίαν ὅπως τὸν ἐπανίδῃ, ἐπλησίαζον δὲ τὰ Χριστούγεννα. Συνεβουλεύθη τὴν γείτονά της, τί λέγει, νὰ φέρῃ τὸ τέκνον της ἢ ὄχι ἡ φίλη της μήτε ναί τῇ εἶπε, μήτε ὄχι, τῇ ἐξεφράσθη μολαταῦτα μέ τινας δισταγμοὺς καὶ ἐπὶ τέλους τὴν ἄφησε νὰ πράξῃ ὅ,τι ἐγκρίνει. Ἡ ἐπιθυμία ὅμως, ὅπως ἐπανίδῃ τὸ τέκνον της, ἔστω καὶ διὰ τινας μόνον ἡμέρας, ὑπερίσχυσε παντὸς ἐναντίου λόγου, τῷ ἔγραψε, τὸ δὲ τέκνον, ἐξελθὼν τοῦ σχολείου, μετέβη εἰς τὸν πατριὸν οἶκον. Ἦτον ἡ ἐορτὴ τῶν Χριστουγεννίων, ἡ δὲ ταλαίπωρος μήτηρ εἶχε προετοιμάσει ὅ,τι ἀπητεῖτο, ὅπως συγχρόνως ἐορτάσῃ καὶ τοῦ Ἀρθούρου τῆς τὴν ἐπάνοδον. Ὁ πατὴρ ἐντοσοῦτῳ, ὅστις ἰδὼν τὸν Ἀρθούρον ἔγινεν ἐκ νέου κατηφὴς καὶ σιωπηλὸς, ὡς ἂν ἡ θεὰ τοῦ τέκνου του ἐξήγειρε παλαιὰς ἐν αὐτῷ ἀναμνήσεις, ἠγόρασεν οὐχ' ἥττον καὶ αὐτὸς διάφορα δῶρα, ἵνα τὰ προσφέρῃ εἰς τὸ παιδίον. Τόσον δὲ φαιδρὰ ἦτον ἡ σύζυγος Ὁσβάλ, ἐπαναβλέπουσα τὸ τέκνον της, ὥστε ἠθέλησεν ἵνα καὶ τινες γείτανες κατωτέρας τάξεως, συμμερισθῶσι τὴν χαρὰν της. Ἐντὸς τοῦ ἰδίου οἴκου τῶν, εἰς τὴν ὑψηλοτέραν ὁροφὴν, κατῴκει πτωχὸς τις ῥάπτῃς, κυρτὸς, μετὰ τῆς γυναικὸς του καὶ τῶν πέντε τέκνων του. Ἐσκέφθη νὰ τοῖς προσφέρῃ, ὡς δῶρον τῶν Χριστουγεννίων, ἐνδύματα χονδρὰ καὶ κατάλληλα διὰ τὸν χειμῶνα, ἐπίσης δὲ καὶ ἐν δένδρον τῶν Χριστουγεννίων, ὅμοιον καίτοι μικρότερον ἑτέρου, διὰ τὸν υἱὸν της προωρισμένου. Ἀμα τὰ παιδία τοῦ ῥάπτου τὸ εἶδαν, ἤρχισαν ἐκ τῆς χαρᾶς νὰ πηδῶσιν, ἀναφέροντα συγ-

χρόνως περί άλλων, ωραιότερων ἔτι παιγνιδίων, ἅτινα εἶχον δωρήσει εἰς τὸν φίλον αὐτῶν Ἀρθούρον, καὶ τὰ ὅποια ἀνυπομόνως ἐπερίμενον νὰ ἴδωσι τὴν ἐπαύριον.

Ἦλθεν ἐπὶ τέλους ἡ περιπόθητος ἐκείνη νύξ τῶν Χριστουγενῶν, καὶ εἰς τὰ παιδία καὶ εἰς τὰς οἰκογενεῖας τοσοῦτον προσφιλές.

Ὅλαι, καὶ τοῦ Ὁσβαλ καὶ τῆς λοιπῆς γειτονίας, αἱ οἰκίαι ἦσαν χιονοσκεπασταί. Εἶχον πρὸ ἱκανῆς ὥρας σιωπήσει οἱ τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἀναγγέλοντες κώδωνες καὶ ἐβυθίσθη ἐκ νέου τὸ πᾶν εἰς σιγὴν. Ὁ νυκτοφύλαξ εἶχε διὰ τῆς σάλπιγγος ἀναγγεῖλαι τὴν τρίτην ὥραν τῆς πρωΐας, ὅτε βλέπει ἡμίγυμνον ὑπηρέτριαν, δρομαίως ἐξελθοῦσαν τῆς οἰκίας Ὁσβαλ καὶ πρὸς αὐτὸν διευθυνομένην.

— Βοήθειαν! Βοήθειαν! ἀνέκραξε πνευστιῶσα, ὁ αὐθέντης μου φονεύει τὸ παιδί του.

Ὁ κυρτόσωμος ῥάπτης, ἔχων ἐργασίαν κατεπείγουσαν κατεκλίνθη τὴν μίαν μόλις μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Ἀκούσας τὴν ταραχὴν, πηδᾷ τῆς κλίνης του, τρέχει πρὸς τὸ παράθυρον καὶ παρατηρεῖ ἔξω. Ἀκούει συγχρόνως τὴν σύζυγον τοῦ Ὁσβαλ φωνάζουσας:

— Ὑψιστε Θεέ! Ἐφόνευσε τὸ τέκνον μας!

Ὁ ῥάπτης ἐτρόμαξε. — Γυναῖκα, παιδιά, λέγει εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν, ὕλους ἐντράμους, προτιμῶ νὰ μὴ μάθω τί συμβαίνει κάτω. Ἄς κλείσωμεν καλὰ τὴν θύραν καὶ μὴ σαλεύσωμεν.

Ἦκουσεν ὁμῶς τοὺς γείτονας καὶ τὸν νυκτοφύλακα ἐσπευσμένως τρέξαντας πρὸς τὴν οἰκίαν καὶ τοῦτο τὸν ἐνεθάρρυνε. Καταβαίνει καὶ αὐτὸς τὴν κλίμακα καὶ φθάνει εἰς τὸ θέατρον τοῦ δράματος. Ἐκεῖτο ἄπνους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὁ Ἀρθούρος, πλέων εἰς τὸ αἷμα, παρ' αὐτῷ δ' εὗρίσκετο πέλεκυς αἱματοφόρος. Ἐν μέσῳ τοῦ δωματίου ἵστατο ὁ πατήρ, ἀπαίσιος τὴν ὄψιν, μὲ τὸ βλέμμα ἀπλανές καὶ ὡς ὕελινον ἀστράπτον.

— Ἐπραξα ὅ,τι ἤμην ἠναγκασμένος νὰ πράξω. Ἦλθε πάλιν ἡ μελανηφόρος γυναῖκα.

Ἐπρεπε νὰ τῇ ὑπακούσω.

Ἀπὸ ἐκείνης δὲ τῆς ἡμέρας περιῆλθεν εἰς ἡν κατάστασιν τὸν βλέπεις, φίλτατε.

Ὁ Λιμβλάτ ἐτελείωσεν οὕτω τὴν ἱστορίαν του. Περιττὸν νὰ εἶπω ὅτι ὁ ἀπέναντι ἡμῶν δυστυχὴς ἀσθενὴς οὐδὲ λέξιν ἠννόησεν. Ἡ παραφροσύνη του ἐντοσοῦτω ἐβλινεν ἐπὶ τὰ χεῖρω. Αἱ κινήσεις του ἐγίνοντο ὀρμητικώτεραι καὶ σπασμωδικώτεραι, οἱ δὲ λόγοι του, ταχύτεροι καὶ ἀκατάληπτοι, κατέληγον εἰς μονότονον καὶ ἀνώνυμον ψιθυρισμόν.

— Δὲν θὰ διέλθῃ τὴν νύκτα! μοὶ λέγει ὁ ἱατρός. Ἀλλάσσετέ του, κύριε ἐπιστάτα, συχνότερον τὴν ἐπὶ τοῦ μετώπου χιόναν καὶ δίδετε του νὰ πίνη, ὅσον τὸ δυνατόν περισσύτερον νὰ πίνη. Ἡ ἱατρικὴ δὲν ἔχει πλέον τι νὰ κάμῃ ἐνταῦθα.

Ἐμακρύνθημεν τότε, ἡρέμα βαδίζοντες, ὥς ἵνα μὴ ταράξωμεν τὰς τελευταίας τοῦ θνήσκοντος στιγμὰς. Ἀπεσώρθημεν κατόπιν εἰς τοῦ ἱατροῦ τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐμείναμεν μέχρι τοῦ μεσονυκτίου καὶ ἐπέκεινα, συνδιαλεγόμενοι. Ἦμην ἔτι ὅλος ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν ὅσων εἶχον ἰδεῖ καὶ ἀκούσει. Ἡτοιμαζόμενην δὲ ν' ἀπέλθω, ὅτε βλέπομεν ἀνοίγουσαν τὴν θύραν καὶ εἰσερχόμενον τὸν ἐπιστάτην, τὸν ὅποιον εἶχομεν ἀφήσει εἰς τοῦ Ὁσβαλ τὸ δωμάτιον.

— Ἀμέσως, λέγει ὁ ἱατρός, λαβὼν τὸ κάλυμμά του. Ἐλθε καὶ σὺ μίαν στιγμὴν, μοὶ προσθέτει. Θὰ ἦναι διὰ τελευταίαν φωνήν.

Διχυθύνθημεν πρὸς τοῦ Ὁσβαλ τὸ δωμάτιον. Ἦτο πλαγιασμένος καὶ ἥσυχος. Μία ἐντελὴς δυνάμειον ἐξάντλησις. Ἀπὸ καιροῦ μόνον εἰς ἄλλον ἀνετινάσσετο σπασμωδικῶς ἀνάρθρους τραυλίζων λέξεις. Ἦτον ἥρεμος ἡ φυσιογνωμία του.

— Εἶμαι, ὅσον δίδεται καλὰ, μᾶς λέγει ἐπὶ τέλους μὲ φωνὴν ἀσθενή· μ' ἐλάφρυνε πολὺ... νομίζεις ὅτι τὴν ἡμέραν ἐγεννήθην.

Καὶ ἀνωρθώθη βραδέως, ἐπὶ τῆς μιᾶς χειρὸς στηριζόμενος, καὶ ἔτεινε πρὸς τὸν ἱατρὸν τὴν κεφαλὴν, ὡς ἂν εἶχεν εὐάρεστον τινα εἶδῃσιν νὰ τῷ κοινοποιήσῃ.

— Ψεύματα, ὅτι καὶ σεῖς, ἱατρε, δὲν

ἐπιστεύατε ποτὲ νὰ μ' εὕρητε τόσον καλά; Εἶναι ἡμίσεια ὥρα, ὅτε ἐσήμαναν μεσάνυκτα, τὴν εἶδα πάλιν... τὴν μελανηφόρον γυναῖκα. Εἶχε ρίψει πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ κρήδεμνόν της καὶ μοὶ ἐφαίνετο ἥσυχος καὶ γαλήνιος. Ἐκράτει τὰ δύο τέκνα μου... τοὺς δύο υἱούς μου, εἰς τὰς ἀγκάλας της. Ἦσαν καὶ τὰ δύο ῥοδοκόκκινα καὶ καθαρά, καθαρά... Εἶχαν καὶ τὰ δύο ἄφθονον καὶ ζωηρὸν φῶς ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς των, ὡς στέφανον... ἀλλὰ...

Αἰφνης ἐσκυθρόπασε.

— Ἀ! ἰδοὺ!.. ἔρχεται!.. ἔρχεται πάλιν... ἀπ' ὀπίσω μας...

Μόλις ἐπρόφερε ταῦτα καὶ διὰ τοῦ δακτύλου μᾶς ἔδειξε κενὴν τινα θέσιν ἐντὸς τοῦ δωματίου, καὶ ἐγένετο ἐκ νέου ἀκίνητος ἐκ τοῦ τρόμου· οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ μόνου, ἐξεληθόντες τῶν κοιλωμάτων αὐτῶν, ἐστρέφοντο πλάνοι ἐνθεν κακεῖθεν, ὡς διώκοντές τινα ἐντὸς τοῦ δωματίου βαδίζοντα.

— Πλησιάζει, ἐπανελάθε· πλησιάζει.

Ἐμακρυνόμεθα, ὅτε ἔβαλε φοβεράν κραυγὴν. Καὶ ἐπανεπέσσε κεραυνόπληκτος ἐπὶ τῆς κλίνης του. Ἦτο νεκρός.

(Ἐκ τῆς *Revue Germanique*) B.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΚΟΜΗΤΩΝ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Π. Π.)

Πρό τιτων ἐτῶν ἡ ἰδέα τῆς συγκρούσεως τῆς Γῆς μετὰ τινος κομήτου ἐνέσπειρε τρόμον τοῖς πᾶσιν· ἀλλὰ σήμερον, ἔνεκα τῆς διαδόσεως τῶν στοιχειωδῶν γνώσεων πάσης ἐπιστήμης, καὶ οἱ ἐλαχίστας ἀστρονομικὰς γνώσεις ἔχοντες γινώσκουσιν ὅτι ταιαύτη συνάντησις οὐδεμίαν δύναται νὰ ἐπενέγκῃ βλάβην εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Οἱ κομήται, καίτοι φαινόμενοι ἀπειρομέγεθεις, ἔχουσιν ὄγκον ἀσήμαντον παραβαλλόμενον πρὸς τὸν τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Καὶ ἂν δὲ ἅπας ὁ ὄγκος οὗτος συνεκεντροῦτο εἰς ἓν μόνον μέρος, ἡ συνάντησις

αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο, ὡς ἔλεγεν ὁ Βαβινὲ (*Babinet*) νὰ ἔχῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἐπιρροὴν μεγαλύτεραν ἐκείνης ἣν ἤθελε προσενηύσει ἡ σύγκρουσις ἀτμαμάξης τρεχούσης ἐν ὅλῃ τῇ ταχύτητι αὐτῆς πρὸς τεμάχιον φελοῦ· ἢ, ἐν ἄλλαις λέξεσι, τὸ ἐκ τῆς συγκρούσεως ἀποτέλεσμα ἤθελεν εἶσθαι ἥττον ἐπαισθητὸν ἐκείνου ὅπερ συμβαίνει εἰς ἀτμαμάξαν διερχομένην νέφος κονιορτοῦ.

Δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ συμβῇ τὸ αὐτὸ, ἂν ἡ γῆ προσέκρουε πρὸς ἕτερον σῶμα ἔχον ὄγκον ἀνάλογον πρὸς τὸν ἐκυτῆς· ἀναντιρρήτως ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας στρώμα τῆς γῆς ἤθελε διαρραγῇ, καὶ ἐκ τούτου ἤθελεν ἐπέλθῃ γενικὴ κατὰ φλεξίς αὐτῆς· ἀλλὰ καὶ ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ διαρραγῇ ὁ φλοιὸς της, μόνη ἡ ἐλάττωσις τῆς ταχύτητος τῆς περὶ τὸν ἥλιον κινήσεως αὐτῆς ἠδύνατο νὰ ἀναβιάσῃ τὴν θερμότητα τοῦ πλανήτου ἡμῶν κατὰ πολλὰς ἑκατοντάδας βαθμῶν, καὶ οὕτω νὰ μεταβάλῃ διὰ μιᾶς εἰς ἀτμώδη κατάστασιν πάσας τὰς ζωϊκὰς ἢ φυτικὰς οὐσίας τὰς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς. Εὐτυχῶς ὅμως δὲν διατρέχομεν τοιοῦτον κίνδυνον, διότι γνωστοί εἰσιν ἡμῖν οἱ ἐπικρατοῦντες νόμοι τῶν περὶ τὸν ἥλιον κινήσεων τῶν πλανητῶν, καὶ ὅτι οἱ νόμοι οὗτοι εἶναι ἀμετάβλητοι· τὸ δὲ ἡλιακὸν σύστημα θέλει διαμένει ἀείποτε τὸ αὐτὸ, ἂν ἐξέλιπε τοῦλάχιστον ἡ ἐκ τοῦ αἰθέρος ἀντίστασις τοῦ πληροῦντος ἅπαν τὸ μεταξὺ τῶν πλανητῶν διάστημα. Δικαιούμεθα τοῦλάχιστον νὰ διαβεβαιώσωμεν τοῦτο μετὰ θετικότητος, ἐνὸς δὲν παραδεχόμεθα τὴν ὑπόθεσιν ὅτι τὸ ἡμέτερον σύστημα δύναται νὰ πλησιάσῃ ὑπερμέτρως πρὸς ἕτερον ἡλιακὸν σύστημα· τοῦθ' ὅπερ εἶναι πολὺ ἀπίθανον, καὶ ἤθελε γείνει γνωστὸν πρὸ πολλῶν ἑκατομμυρίων αἰώνων πρὶν ἢ συμβῇ. Πρὸς πᾶν ἄλλο λοιπὸν σῶμα ἢ πρὸς κομήτην δύναται νὰ συγκρουσθῇ ἡ γῆ.

Ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν κομητῶν εἶναι ἄπειρος· δὲν παρέρχεται ἔτος καθ' ὃ δὲν παρατηροῦνται πολλοὶ, οἱ πλείστοι βεβαίως διὰ τοῦ τηλεσκοπίου· τῷ 1873 παρατηρήθη-